

UCHWAŁA NR XXXVI/134/2013
RADY GMINY W RZECZNIOWIE
z dnia 17 maja 2013r.

w sprawie: przyjęcia 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla gminy Rzecznów

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013r., poz. 135)

Rada Gminy w Rzecznowie uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się 3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny dla gminy Rzecznów na lata 2013-2015, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rzecznów.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Rzecznów

Leszek Sylwester Feryniec

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXXVI/134/2013
Rady Gminy Rzecznów
z dnia 17 maja 2013r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2013-2015**

I. Wprowadzenie:

Rodzina w ujęciu socjologicznym jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Ma ona zasadniczy wpływ na funkcjonowanie człowieka w rolach społecznych oraz kształtowanie jego tożsamości i postaw. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa i wzmacnia ich rozwój osobisty. Rodzina jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy, a co za tym idzie ukierunkowuje na całe życie. Zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie człowieka, stanowią podstawowe źródło jego deficytów. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny, państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwycięzeniu zaistniałej sytuacji. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo do zachowania własnej tożsamości. Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. W rodzinie bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki”, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczną jest motywowanie rodziców do zmian oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu.

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny koniecznością jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców z przeszłości. Pozostawienie rodziny bez fachowego wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska dalszej ich degradacji i skutkować będzie różnymi negatywnymi konsekwencjami.

Uzasadnienie konieczności przygotowania programu:

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013r., poz. 135 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy m.in.: opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by zarówno działania jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (m.in.: pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja).

Konsekwencją przyjęcia przez Gminę Rzecznów programu wspierania rodziny na lata 2013 – 2015 jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych, umożliwiających prowadzenie działań osłonowych mających na celu wzmocnienie rodzin z tzw. grupy ryzyka, zapobieganie ich marginalizacji i izolacji społecznej, a także prowadzenie działań ratowniczych i wspomagających. Świadczenie wsparcia w szerokim zakresie dla rodziny daje możliwość zapewnienia każdemu dziecku prawa do stabilnego rodzinnego środowiska wychowawczego. Działania na rzecz rodziny, to działania na rzecz całej wspólnoty tj. wszystkich jej członków.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wsparcia Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Program realizowany jest w oparciu o:

- ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013r., poz. 135 z późn. zm.)
- ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013r. poz. 182 z późn. zm.)
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015

II. Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej swoją działalnością obejmuje 4.650 mieszkańców (K: 2.304 i M: 2.346) zamieszkałych w 24 sołectwach (stan na dzień 31.12.2012r.), w tym 900 dzieci w wieku od 0-18 lat (stan na dzień 31.12.2012r.) Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych gminie oraz zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W 2012 roku ze wsparcia tutejszego Ośrodka skorzystało 218 rodzin (osób w rodzinach: 416), co stanowi ok. 9% mieszkańców.

Tabela 1. Główne dysfunkcje będące przyczyną udzielania przez GOPS pomocy:

L.p.	POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	UBÓSTWO	77	259
2.	SIEROCTWO	0	0
3.	BEZDOMNOŚĆ	0	0
4.	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	9	61
	w tym wielodzietność	7	54
5.	BEZROBOCIE	59	199
6.	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	41	125
7.	DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	58	149
8.	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM	25	114
	W tym: rodziny niepełne	14	34
9.	RODZINY WIELODZIENTNE	11	80
10.	PRZEMOC W RODZINIE	3	8
11.	POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0
12.	ALKOHOLIZM	16	65
13.	NARKOMANIA	0	0
14.	TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	0	0
15.	TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	0	0
16.	ZDARZENIE LOSOWE	0	0
17.	SYTUACJA KRYZYSOWA	0	0
18.	KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0

Z powyższych danych wynika, że w 2012 roku dominującymi problemami rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzecznowie były: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Spośród ogólnej liczby środowisk – 218, które skorzystały z pomocy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stanowi ok. 11,5%,

tj. 25 środowisk. Bezradność jako nieumiejętność radzenia sobie z codziennymi problemami może być konsekwencją takich problemów jak: niepełnosprawność, uzależnienia, bezrobocie, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Należy jednak zauważyć, że bezradność może stanowić również przyczynę wymienionych powyżej dysfunkcji. Niejednokrotnie problemy te przenikają się, współistnieją, dlatego też niezwykle trudno jest wskazać problem pierwotny.

Reasumując należało by podjąć działania, **zmierzające w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowo ról społecznych** w oparciu o posiadane zasoby.

Mocne strony:

- możliwość bieżącego dokonywania diagnozy potrzeb
- otwartość na współpracę
- dobra współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej m.in.: z policją, służbą zdrowia i szkołami
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych
- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym

Słabe strony:

- brak wczesnej diagnostyki
- ograniczone środki finansowe na realizację założeń programu
- niechęć do korzystania z poradnictwa specjalistycznego
- problemy ekonomiczne rodzin
- brak specjalistów do pracy z rodziną
- brak synchronizowanych działań poszczególnych służb działających na rzecz rodzin zagrożonych przemocą
- wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminnym.

Szanse:

- stworzenie spójnego systemu wspierania rodziny
- ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej
- zwiększenie liczby dzieci powracających do środowiska naturalnego
- dostępność środków finansowych na realizację programów na rzecz dziecka i rodziny
- stale kształcąca się kadra służb społecznych

Zagrożenia:

- wielopropblemowość rodzin
- niechęć do współpracy (brak zgody na asystenta rodziny, rodzinę pomocową)
- brak środków finansowych na realizację działań

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny,
2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych,
3. Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.
4. Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

III. Cel główny programu:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

IV. Cele szczegółowe programu:

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:
 - wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
 - pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
 - konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:
 - objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na terenie placówek oświatowych,
 - monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówkami służby zdrowia na terenie Gminy Rzecznów,
 - zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków.
3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

- umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
- pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego.
- pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

4. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez:

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówką służby zdrowia,
- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej - współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy,
- angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej,
- przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

6. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez:

- udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
- prowadzenie edukacji w obszarze umiejętności wychowawczych i zagrożeń płynących ze zmieniającej się rzeczywistości (niwelowanie barier społecznych, bezpieczeństwo w mediach

elektronicznych, przeciwdziałanie przemocy, akceptacja osób niepełnosprawnych, poszerzanie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny.)

V. Realizacja programu:

L.p.	Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Źródło finansowania
1	Pomoc rodzinie wg stwierdzonych potrzeb (na podstawie diagnozy)	2013-2015	Gmina, GOPS	Liczba rodzin która została objęta pomocą	Środki własne, środki zewnętrzne
2	Pomoc dla rodzin świadczona przez pracowników socjalnych (na podstawie ustawy o pomocy społecznej).	2013-2015	GOPS	Liczba świadczeń udzielonych rodzinom	Środki własne, środki zewnętrzne
3	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin.	2013-2015	GOPS, Placówki oświatowe, GKRPA	Liczba zrealizowanych programów	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
4	Indywidualne poradnictwo zawodowe psychologiczne i pedagogiczne.	2013-2015	GOPS, Placówki oświatowe, GKRPA	Liczba porad	Środki własne realizatorów zadania, środki zewnętrzne
5	Wsparcie pracowników instytucji wspierających rodzinę poprzez kursy, szkolenia, warsztaty.	2013-2014	GOPS, Placówki oświatowe, GKRPA,	Liczba szkoleń, kursów, warsztatów Liczba uczestników.	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
6	Zapewnienie rodzinom usług asystenta rodziny	2013-2015	GOPS,	Liczba etatów	Środki własne realizatorów zadania, dotacje, środki zewnętrzne
7	Zapewnienie asystentom rodziny możliwości rozwoju zawodowego oraz poradnictwa wzmacniającego jego kompetencje oraz zapobieganie wypaleniu zawodowemu.	2013-2015	GOPS, Gmina	Liczba szkoleń, porad	Środki własne realizatorów zadania, środki zewnętrzne
8	Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.	2013-2015	GOPS, Placówki oświatowe	Liczba analizowanych rodzin	Środki własne, środki zewnętrzne
9	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.	2013-2015	GOPS, PCPR, Placówki oświatowe	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne, środki zewnętrzne
10	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna i prawna).	2013-2015	GOPS, PCPR, Poradnia Psych.-Pedagog., Placówki oświatowe	Liczba konsultacji Liczba udzielonych porad	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
11	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2013-2015	GOPS, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne,
12	Organizacja wycieczek dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2013-2015	GOPS, GKRPA	Liczba zorganizowanych form wycieczek Liczba uczestników wycieczki	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

13	Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających (w razie potrzeby).	2013-2015	GOPS, Gmina	Liczba rodzin wspierających	Środki własne realizatorów działania, dotacje
14	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.	2013-2015	GOPS, Gmina	Liczba umieszczonych dzieci	Środki własne realizatorów działania, dotacje

VI. Realizatorzy programu:

Program realizowany będzie poprzez współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka m.in.:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczniowie
- Urząd Gminy w Rzeczniowie
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Policja
- Placówki oświatowe
- Organizacje pozarządowe
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Sąd Rejonowy
- Kuratorzy
- Placówki Służby Zdrowia
- Kościół Katolicki
- Powiatowy Urząd Pracy
- Inne instytucje, podmioty

VII. Prognozowane efekty realizacji programu:

Dzięki współpracy instytucji i organizacji zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie m.in.:

- rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie
- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska

VIII. Źródła finansowania programu:

Program realizowany będzie ze środków:

- budżetu państwa

- budżetu gminy
- inne środki pozabudżetowe (pozyskane z innych źródeł)

IX. Monitoring i ewaluacja programu:

Działania mające na celu realizację założeń programu są koordynowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczniowie. Monitorowanie programu polegać będzie na gromadzeniu informacji dotyczących projektów pomocowych realizowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, edukacyjne w zakresie pomocy i integracji społecznej oraz organizacje pozarządowe. Bieżący nadzór nad realizacją programu i podejmowanie działań zmierzających do osiągnięcia wyznaczonych w programie celów, pozwoli na opracowanie działań profilaktycznych na lata następne, a także będzie podstawą do oceny ich skuteczności. Cele, działania i zadania w zakresie wspierania rodziny będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Rzecznów. Przez cały okres realizacji programu prowadzony będzie monitoring i ewaluacja bieżąca. Wójt w terminie do dnia 31 marca każdego roku będzie składał Radzie Gminy Rzecznów sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rzecznów na lata 2013-2015 oraz przedstawiał potrzeby związane z realizacją zadania.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Rzecznów
Leszek Sylwester Feryniec

